

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 28
október 2018
cena 1 euro

10

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Stíkli ho na tridsaťpäť kíl

NÁŠ ROZHOVOR

Pavol Brodňanský bol bratrancom Pavla Turčinu, s ktorým sme sa zhovárali v minulom čísle Svedectva.

Bol najstarším spomedzi jedenástich súrodencov. Študoval na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Rodina Brodňanských, ako mnoho rodín zo Žaškova, neprijala nový režim, likvidáciu slovenského štátu a to sa jej stalo osudným. Pavla odsúdili na 22 rokov väzenia. Jeho básne dodnes žijú na pietnych spomienkach a „otvárajú dvere do trinástej komnaty, v ktorej museli žiť a čakať na odkliatie zakliati chlapci“, píše v predhovore jeho básnickej zbierky Svedectvo Rudolf Dobíáš. V predhovore k Brodňanského publikácii Moja cesta napísal vtedajší predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy, že je to i naša cesta. Táto útla knižka je silnou výpoveďou o histórii Slovenska v ťažkých 50. rokoch.

Pavol Brodňanský sa narodil 23. decembra 1930 v Žaškove

Jozef Brodňanský

Foto Eva Zelenayová

a zomrel 21. mája 2004 v Ružomberku. V roku 1952 bol za svoje zmýšľanie vylúčený zo štúdia, odsúdený a uväznený. Prešiel viacerými tábormi na Jáchymovsku. V roku 1960 sa vrátil domov na amnestiu. S podlomeným zdravím. Po zložitom hľadaní práce ho zamestnali Pozemné stavby v Istebnom, kde kopal kanály. Po roku 1989 stál pri zrode organizácie politic-

kých väzňov a zapojil sa aj do komunálnej politiky. Spolupracoval s chrámovým Spevokolom sv. Andreja v Ružomberku a s periodikami Svedectvo a Ružomberský hlas. Skvelého poslucháča a dôverníka našiel vo svojom najmladšom bratovi Jozefovi, s ktorým sme sa zhovárali v ich rodnom dome v Žaškove.

Pokračovanie na 10. strane

Ján Litecký Šveda	
Výročie pamätníka	
v Žiline	2
Otvorený list	
Jaroslavovi Rezníkovi	3

Eva Zelenayová	
Bludy poslanca	
Ľuboša Blahu	3
Anna Fodorová	
Tu sa začala písať	
novodobá história	4-5

Seminár v Košiciach	6
Ako to bolo s trnavskou	
posádkou	6
Ján Košiar	
Jubileum Jána Sokola	7

Peter Mulík	
Genocída pokračovala	
aj v mieri	8
Július Homola	
Prečo nepovedať	
celú pravdu?	12

Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda prehovoril pri pamätníku obetiam komunizmu v Žiline Bol odhalený pred 20 rokmi

Hlboko sa skláňame pred pamätníkom obetiam červeného teroru. Takýto vzácny – aj preto, že v našich končinách veľmi zriedkavý – pamätník si vyžaduje nielen úctu, ale zároveň od nás vyžaduje, aby sme sa aj správali podľa odkazu obetí, ktorým bol postavený. A teda aj hovorili to, čo je podstatné.

V tomto krátkom príhovore spomeniem iba tri veci. Pripomeniem dvoch veľikánov Európy a veľmi stručne to hlavné nebezpečenstvo súčasnosti.

Prvý z veľikánov Alexander Solženicyn je v kruhoch prenasledovaných a obetí komunizmu veľmi dobre známy. Tu chcem pripomenúť jeho slávnu vetu „Nežité v klamstve“. Povedal ju v roku 1974, v časoch vlády komunizmu, ktorý bol najzločineckejší a najvražednejší systém v ľudských dejinách. V 70. rokoch minulého storočia to síce už nebolo masové vraždenie ako v 20. či 30. rokoch alebo u nás v 50. rokoch. Ale hoci v menšom meradle, vraždilo sa stále. Takže to bola od Solženicyna obrovská odvaha, ale aj jasnozrivosť, povedať niečo také. Veď nakoniec práve permanentná lož tak podkopala a vyprázdnila stavbu založenú na nezmyselných predpokladoch, že sa nakoniec rozsypala. Žiaľ, majstri lži, ktorí tú stavbu udržiavali, nám tu zostali aj naďalej. A čo je najhoršie, aj naďalej šíria svoje lži, i keď zatiaľ ešte nemajú za sebou takú zverskú mašinériu, ako mali do roku 1989.

Nebojme sa!

Preto neokominterna musela zmeniť taktiku. Našu kresťanskú a európsku pravdu hodnôť, na ktorej vyrástla zatiaľ najprekvitajúcejšia civilizácia ľudskej histórie, vyhlásili za niečo veľmi pochybné a relatívne, len ako konštrukciu či názor v mori iných názorov. No je zaujímavé, že ak vy čo len trochu spochybíte to, čo oni považujú za pravdu, či už gender, multikulturalizmus, rasizmus, feminizmus alebo komunistické sviatky, rovno vás označia za zločinca a máte na krku orwellovskú inkvizíciu Veľkého brata. Pretože ich konštrukcie to už nie je iba jeden názor z mnohých. To už je tá najsvätejšia pravda a čo i len trochu relativizujúce vyhlásenie na ich adresu je horšie ako hrdelný zločin. Nakoniec je to logické, stavba založená na klamstvách je vratkejšia ako domček z karát, preto sa do nej nesmie ani fúknuť. Mladí aj starí bolševici majú presne tie isté spôsoby – „zakalené“ dlhými desaťročiami teroru.

A tu som pri druhom veľikánovi európskej histórie, sv. pápežovi Jánovi Pavlovi II. Nebudem spomínať jeho obrovský význam pre povalenie komunizmu. Spomeniem iba jeho známy výrok: „Nebojte sa!“, pretože to teraz potrebujeme ako soľ. Aby nás Kominterna nezahnila až do potkaních dier. Veď ide o celý náš život – či bude kvalitný a v pravde a či v pravde a slušnosti budeme môcť vychovávať aj naše deti. Pravdu netreba hovoriť iba doma, ale aj medzi priateľmi a hlavne na verejnosti. Nebáť sa je naša morálna povinnosť. Len takto môžeme od seba odsúvať zákopy, ktorými nás chcú obohnáť a spraviť si prirodzený priestor na prežitie kvalitného, požehnaného života. Ak nebudeme žiť v pravde a šíriť ju, hoci len v okruhu svojich známych, potom sa nemôžeme čudovať, že ani vo veľkom meradle celej spoločnosti sa nič len tak samé od seba nezmení na dobré.

Žíme v pravde!

Na záver prichádzam k tomu, prečo práve teraz sú tieto dve veci: žiť v pravde a nebáť sa, mimoriadne dôležité. Oni sú samozrejme dôležité vždy, ale najväčšiu váhu a dôležitosť majú v ťažkých časoch. A tie práve teraz žijeme. Preto, že žijeme vo vojne. Neúprosnej vojne, v ktorej ide o všetko. Európa je napadnutá imigrantskými hordami, podporovanými rovnako rozsiahlou logistickou mašinériou, ako aj obrovskými finančnými prostriedkami. Že sa to všetko deje nezákonne, to hádam ani netreba pripomínať, veď kedy už vo vojne platili zákony? A votrelci ju nechcú iba vyrabovať, ale vymeniť biele obyvateľstvo Európy a nastoliť svoj islamský poriadok. A hlavne zničiť kresťanstvo, ktoré je pre Kominternu vždy ten najnenávidenejší nepriateľ už od roku 1917. Toto je smrteľné nebezpečenstvo pre kresťanskú Európu. Na tejto vojne je mimoriadne nebezpečné to, že treba nielen takrečeno chrániť hradby, ale že nepriateľa, ktorý nám zúrivo ide po krku, máme už aj vnútri hradieb. Ako vidíme, veľké peniaze stvárajú divy. Za všetkých spomeniem novinárov, bohatých platených týmito antikresťanskými a antieurópskymi peniazmi.

Podľa toho sa teda musíme správať, žiť svoj život v pravde a zároveň sa nebáť. Napríklad aj voliť svojich demokratických zástupcov, ktorí bránia naše tisícročné európske hodnoty, bez ohľadu na zákernú manipuláciu masmédií, ktoré platí neokominterna.

Medzitulky redakcia

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** uzpko@mail.t-com.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO • **Celoročné predplatné:** 10 EUR • **Predplatné pre zahraničných abonentov:** 50 USD vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 BIC: LUBASKBX • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciamy** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Otvorený list generálnemu riaditeľovi RTVS

Dlhodobý nenávistný postoj RTVS voči kresťanstvu

Spoločenstvo kresťanské Slovensko zaslalo našej organizácii otvorený list generálnemu riaditeľovi RTVS Jaroslavovi Rezníkovi, s ktorým sa plne stotožňujeme. Uvádza sa v ňom: „Slovenskej spoločnosti dáva veľmi zlý príklad rozvrátením spoločenskej atmosféry a verejným pohoršením „moderátor“ Michal Havran. Je preto veľmi žiaduce, aby RTVS s ním ukončila akúkoľvek spoluprácu.

Je na zamyslenie, ako pán Havran môže aj naďalej po všetkých kontroverzných vyhláseniach, za ktoré je mediálne zodpovedný, aj na pôde RTVS, pracovať pre verejnoprávnu RTVS financovanú z koncesionárskych poplatkov.

Svojím článkom publikovaným v denníku Sme na vlastnej autorskej stránke píše: „Pošlite Kuffu do cirkusu“ s podtextom „Prelátom vyhovujú čo najdebilnejší veriaci“, 27. júna 2018 napáda svojimi nenávistnými výroky kňaza aj celú kresťanskú verejnosť.

Nejde o platformu jeho osobného presvedčenia na veľmi známe stanovisko Katolíckej cirkvi a iných cirkví k Istanbulskému dohovoru a jeho celospoločenskej závadnosti, ale o bezočivú formu nenávistných útokov na vzorného kňaza, ktorý toto stanovisko spoločne s predstaviteľmi Aliancie za rodinu repre-

zentuje v slovenskej spoločnosti. Pritom chce vystupovať pod zásterkou „teológa“, čo vyvoláva smiech, pohoršenie a rozhorčenie.

Havran útočí na človeka, na veriacich a nie na ich názor, a v tom je jeho pomýlenie. Nebojuje duchovne čistým spôsobom, lebo šíri nenávisť, čo je v spoločnosti precedensom umožňujúcim dopúšťať sa ľubovoľnej krutosti. Verejný priestor by mal byť očistený od nenávistných výrokov adresovaných nositeľom názorov, ktoré môžu byť pri diškurze aj pomýlené.

Slovenské kresťanské povedomie neakceptuje nenávistné výroky Michala Havrana, ktoré falošne a bezočivo uplatňuje na verejnosti. Je toho už veľa, čoho sa v slovenskej spoločnosti cieľene dopúšťa. Nie je to cesta dialógu s kresťanstvom, nie je to ani cesta zodpovednosti Havrana ako občana; a nikdy to nemôže byť cesta vzájomného porozumenia v spoločnosti.

Vážený pán generálny riaditeľ RTVS, zdvorilo Vás žiadame, aby ste pôsobenie moderátora Havrana vo verejnoprávnej RTVS riadne a so všetkými dôsledkami posúdili. S dôverou očakávame Vašu odpoveď, podpísanú osobne Vami v pozícii štatutárneho zástupcu RTVS, prezentovanú Vaším osobným stanoviskom.“

Bludy poslanca Ľuboša Blahu

Hoci tabuľa na bratislavskej Univerzitnej knižnici je nápadne veľká, nie každému padne do oka. Informuje, že v rokoch 1802 až 1848 v budove zasadal Uhorský snem. Fotografiu zo zasadania snemu uverejnila Iva Vranská Rojková vo svojej knižke Tatrínski orli. (Krátku recenziu knižky prinášame na str. 13.) Priestrannosť, pompéznosť a veľkosť sály iste nejedného čitateľa prekvapí. Veď pred dvesto rokmi bola Bratislava centrom Uhorska. Ibaže ako národ Slováci takmer nejestvovali. Revolučné vystúpenie za práva národa v roku 1848 prinieslo aj obeť na životoch. Pamätník Dušana Jurkoviča pri Šulekove patriaci Viliamovi Šulekovi a Karolovi Holubymu, popraveným veliteľom Slovenského povstania v roku 1848 je toho jasným svedectvom. Šulek si mohol zachrániť život, keby bol prisahal na maďarskú zástavu a prestúpil na maďarskú národnosť. Odmietol to, preto ho 20. októbra popravili. O šesť dní neskôr aj

Holubyho. Hoci tohto roku si pripomíname 170 rokov od ich popravy, kto si na Slovensku spomenul na prvých martýroch za práva Slovákov?

Naša organizácia sa neraz vyjadrila k vysielaniu verejnoprávneho média a aj v aktuálnom vydaní sa pripája k otvorenému listu Spoločenstva kresťanské Slovensko. V auguste, keď list

SLOVO SVEDECTVA

bol pripravený na uverejnenie, autori nemohli tušiť, že okrem Michala Havrana RTVS zmobilizuje aj Juraja Mravca, aby otvorene propagoval nenávistné prejavy voči Cirkvi. V obnovej relácii Reportéri sa ocitol v spoločnosti odvolaného arcibiskupa Róberta Bezáka, aby spolu s ním hľadal pravdu. Akú? Tú Bezákovu? Lebo sa postavil proti rozhodnutiu dvoch pápežov, hláv Cirkvi?

Organizácia PV ZPKO, teda organizácia politických väzňov, ktorá vznikla v roku 1990 pod vtedajším názvom Konfederácia politických väzňov, zvlášť

citlivo vníma takmer výlučné poskytovanie mediálneho priestoru kňazom rebelujúcim v Cirkvi. Spomeňme Antona Srholca, ktorý Cirkev nazval poslednou baštou totality. Žiaľ, nielen útokov na Cirkev, ale aj prejavov spochybňovania zločinov komunizmu sa dopúšťajú i súčasní poslanci NR SR. Spomedzi nich vyniká Ľuboš Blaha, ktorý dokonca na svojom FB napísal, že „komunisti zoberali slobodu kšeftárom, podvodníkom, zlodejčikom a nemorálnym cynickým a arogantným miliónárskym prasiatám“. Bolo na neho podané trestné oznámenie, ale NAKA ho zamietla. A Blaha k tomu poznamenal, že je samozrejme rád, že to polícia zmietla zo stola, lebo autor podania zaútočil na jeho slobodu slova spôsobom, „aký bol vždy v dejinách typický pre fašistov...“

V tomto mesiaci zasadá výkonná rada PV ZPKO. Zrejme zaujme postoj nielen k Havranovi, Mravcovi, ale najmä k ľavicovým bludom poslanca Blahu.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

V Žiline 19. septembra

Pri príležitosti 20. výročia odhalenia prvého pamätníka obetiam komunizmu na verejnom priestranstve na Slovensku, uskutočnila sa v Žiline pietna spomienka. Zorganizovala ju bývala politická väzenkyňa Anna Fodorová, predsedníčka regionálnej organizácie PV ZPKO v Žiline. Anna Fodorová mala 20 rokov, keď ju komunistický režim odsúdil na štyri roky väzenia za údajnú špionáž. Vo väznici v Prahe Na Pankráci sa jej aj narodilo prvé dieťa.

Pietna spomienka sa začala sv. omšou v katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline. Koncelebrantom bol politický väzeň vdp. Ladislav Stromček, v súčasnosti dekan v Čadci. Na sv. omši pôsobivo účinkoval spevácky zbor Máj. Po jej skončení sa účastníci a hostia presunuli k Pamätníku obetiam komunizmu, ktorý sa nachádza na Námestí obetí komunizmu pred budovou mestského úradu.

Spomienka sa začala slovenskou hymnou. Po nej predniesla vnučka Anny Fodorovej Monika Michalcová báseň od Alojza Paldana „Memento“. Vence k pamätníku položili zástupcovia PV ZPKO, VÚC, SNS, KPVS a viceprimátor mesta Žiliny. Hostí privítal podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj. Za PV ZPKO prehovorili čestný predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy a predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda. Príhovor regionálnej predsedníčky PV ZPKO Anny Fodorovej prečítala jej dcéra. Sama sa zo zdravotných dôvodov nemohla slávnostného aktu zúčastniť. Všetci jej želáme skoré uzdravenie.

Po prejavoch zaznela hymnická pieseň „Hoj, vlast moja“ za sprievodu speváckeho zboru Máj. Pre účastníkov stretnutia bol pripravený spoločný obed.

Juraj Vrábel

člen redakčnej rady Svedectva

Príhovor predsedníčky RO PV ZPKO v Žiline Anny Fodorovej

Tu sa začala písať novodobá história

Zišli sme sa pred pamätníkom, ktorý bol odhalený pred 20-timi rokmi na veľký sviatok patrónky Slovenska Sedembolestnej Panny Márie. Tento pamätník symbolizuje veľké utrpenie, mučenie a bitie pri výsluchoch, popravovanie a dlhé roky väzenia po štyri desaťročia v komunistických väzniciach. V počiatkoch komunistického režimu boli politicky motivované pro-

cesy vrcholnou formou perzekúcie najvyššej tvrdosti, ktoré postihovali všetky sociálne vrstvy.

Neľudský komunistický režim vyprodukoval niekoľko tisíc politických procesov so státisícmi obetí, ktoré slúžili ako šoková terapia, ako veľké divadlo pre milióny divákov a poslucháčov. Operatívne útvary ŠtB mali veľmi prepracované spôsoby ako do

svojich osídliel dostať nepoddajných a neposlušných tzv. „triednych nepriateľov“.

Desaťtisíce osôb bolo na Slovensku zatknutých len preto, že sa nestotožnili so zločineckým politickým systémom a jeho násilnou ateizáciou. Okrem zatknutých trpeli aj ich celé rodiny vyhadzovaním z práce, detí zo škôl. Rodiny zostávali bez sociálnej

V Žiline pred sv. omšou.

Foto archív

A po sv. omši.

Foto archív

podpory, osočované a považované za menejcenných občanov.

Politickí väzni komunizmu v neznesiteľných podmienkach, vo vlhkých tmavých celách na samotkách pri ťažkej drine v uránových baniach sa modlili a prosili o silu prekonať zimu, hlad a drastické zaobchádzanie zo strany dozorcov.

Slováci súdení za vlastizradu

Dnes si pripomenieme aj čas, kedy boli na príkaz komunistickej moci zatknutí slovenskí biskupi. Kedy veriaci museli strážiť svojich kňazov pred zatýkaním, kedy dochádzalo ku krvavým zrážkam, ba celým vzburám veriacich proti komunistickej polícii. V 27 mestách a obciach boli vzbury tvrdo potlačené a štátnou bezpečnosťou bolo zatknutých 1136 osôb.

O pár dní, 6. októbra 2018, si pripomenieme 80. výročie vyhlásenia autonómie Slovenska v Žiline. Tu sa začala písať novodobá história nášho národa. V tom období sa zjednotili všetky politické strany. K tomuto zjednoteniu nebola prizvaná komunistická strana. Tá o pár rokov neskôr v Žiline pozatýkala vyše 700 občanov. Úradníci, lekári, učitelia, kňazi boli ľudovými súdmi bývalého režimu odsúdení na ťažké roky väzenia za vlastizradu.

Bilancia obetí komunistického teroru, ktorý pravidelne a hrubo porušoval základné ľudské práva je všeobecne známa. Nie však mladým ľuďom a študentom, ktorí aj po viacerých re-

Vdp. Ladislav Stromček Foto archív

formách v školstve nepoznajú otrasné štatistiky z doby ukrutného komunizmu. V roku 1990 bolo 70 tisíc politických väzňov rehabilitovaných, teda zbavených viny. Pýtam sa teda, prečo trpeli, keď sa nedopustili žiadneho porušenia zákona? Dnes, po 29 rokoch slobody nebol nik za tieto zločiny postihovaný ani odsúdený.

Položili život za vlasť

Najviac nás bolí počet mladých ľudí, ktorí obetovali svoje životy za víziu samostatného Slovenského štátu, v ktorom vďaka Bohu dnes žijeme. Dnes okrem našej organizácie si na týchto martýrov nikto ani nespomenie. Pritom v rokoch 1951-1955 bolo popravených 50 mladých Slovákov.

Zo žilinského regiónu boli popravení :

29-ročný **Pavel Babík** zo Žiliny, popravený v Prahe,
25-ročný **Tomáš Chovan** z Ružomberka, popravený v Bratislave,
28-ročný **Bernard Jaško** z Ružomberka, popravený v Bratislave,
24-ročný **Alois Milučký** z Veľkého Rovného, popravený v Prahe,
30-ročný **Bernard Nemček** z Likavky, popravený v Prahe,
27-ročný **Ladislav Prieložný** z Čadce, popravený v Bratislave,
32-ročný **František Špiriak** z Nesluše, popravený v Bratislave,
38-ročný **Viliam Žingor** z Martina, popravený v Bratislave.

Nedávno na oslavách výročia SNP v Banskej Bystrici zaznelo z úst viacerých štátnikov - nesmieme zabudnúť! Áno na dejinné udalosti by sme nemali zabúdať. Ale čo obeť, ktoré položili život preto, že nesúhlasili s nastoleným režimom, preto, že chceli žiť v samostatnom kresťanskom Slovenskom štáte. Čo s tisíckami politických väzňov, ktorí dlhé roky trpeli vo väzeniach, pri ťažkej práci v Jáchymovských baniach.

V roku 2008 dostali politickí väzni na Slovensku veľký dar od mestského zastupiteľstva v Žiline. Pamätník obetiam komunizmu, prvý na Slovensku realizovaný na verejnom priestranstve. Aj vďaka vtedajšiemu primátorovi Jánovi Slotovi. Ďakujeme všetkým, aj za pomenovanie Námestia obetí komunizmu, ktoré je dodnes jediné na Slovensku.

Medzitimulky redakcia

Nezabudnuteľný Dezider Greguš

Pri jeho hrobe v Lužiankach si členovia RO PV ZPKO v Nitre pripomenuli piate výročie smrti bývalého predsedu regionálnej organizácie v Nitre Dezidera Greguša.

Položením kytice, zapálením sviečok a tichou modlitbou sa poklonili jeho pamiatke Alžbeta Loudová, Eva Sopóciová, Jozef Turček, Agáta Fišerová a Jana Verešová. Na pozvanie našej dlhoročnej členky Krescencie Galkovej sme sa od hrobu nášho bývalého predsedu presunuli k nej domov, kde nás srdečne a láskavo prijala a pripravila pohostenie. Tam nás prišla pozdraviť sestra Dezidera Greguša pani Mária, ktorá sa poďakovala za to, že nezabú-

Sprava Jana Verešová, Jozef Turček, Alžbeta Loudová a Agáta Fišerová pri hrobe D. Greguša.

Foto archív

dame na jej brata. Dlho sme ešte na neho spomínali, lebo nám veľmi chý-

ba. Potešilo nás, že jeho sestra prišla medzi nás. **Alžbeta Loudová**

Seminár v Košiciach

V dňoch 9.-11. októbra sa v Košiciach uskutočnil odborný seminár na tému: Politickí väzni 20. storočia, III. časť.

Odzneli na ňom prednášky Michala Hospodára (Prenasledovanie gréckokatolíckych kňazov v 50. rokoch a obnovenie Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku), Ivana Mrvu (Politické perzekúcie v časoch prvej

Československej republiky), Martina Lacka (Prenasledovanie Slovákov v období rokov 1945-1950), Juraja Vrábela ml. (O zavraždených kňazoch košickej diecézy v 20. storočí), Jozefa Deča (Právne aspekty povstania) a Viliama Jablonického (Osudy politických väzňov v literárnych pamätiach zo slovenských väznic). Seminár pripravila naša organizácia a podrobnejšie budeme o ňom informovať v budúcom čísle Svedectva.

(red)

Ako to bolo s trnavskou posádkou

Náš čitateľ MUDr. Ľubomír Sýkora si v reklamnom časopise poslanca Igora Matoviča v časti Zlatomoravecko prečítal, ako „do SNP odišlo z Trnavy 30. augusta 1944 okolo 3500 prezenčne slúžiacich vojakov, záložníkov a zmobilizovaných dobrovoľníkov.“

Dočítal sa ďalej, že ich trasa viedla „z Trnavy smerom na Žarnovicu. Vojaci sa zapojili do bojov v oblasti Hronský Beňadik, Zlaté Moravce, Píla...“ Doktor Sýkora nám napísal, že to sú bludy, písal Matovičovi, ale ten „žiadne listy nepreberá, a vracajú sa späť“. Poslal teda do našej redakcie svoje stanovisko, v ktorom tvrdí, že v Zlatých Moravciach a v jeho okolí počas

druhej svetovej vojny neboli žiadne boje.

Vo Svedectve č.2/2016 sme uverejnili rozhovor s Ing. Mariánom Šuranom, ktorý takto spomínal na posádku Slovenskej armády v Trnave: „Jej veliteľom bol Mikuláš Čordáš. Keď končila 2. svetová vojna, posádka chcela tiež povstať. S dobrým úmyslom. Zajali nám prezidenta, ideme si ho brániť, ideme brániť slovenskú vlasť. Vtedy mešťanosta František Orlický s ďalšími funkcionármi mesta Trnavy zobrali Čordáša na mestskú vežu a ukázali mu smerom na západ. Na Cífer, kde boli nemecké tanky-tigre. Pri-

tom mu povedali, Miki, keď tu vybuchne čo len jediný granát, tak zrovnajú Trnavu so zemou. Budeš to mať na svedomí i tvoja posádka. Pochopil, posádka dostala rozkaz smerom na východ na Banskú Bystricu. Prešli Brestovany, Bučany a vo výške dvojmetrovej kukurici sa rozišli domov. Preto sa trnavské povstanie volá kukuričné.“

Pán Sýkora má teda pravdu. Trnavská posádka nebojovala pri Zlatých Moravciach, ale ani v oblasti Hronského Beňadiku, Píly, Horných a Dolných Hámrov, Novej Bane, Žarnovice a Kremnice, ako uviedli noviny Igora Matoviča. **(zl)**

Jubileum Jána Sokola

Prvý a jediný metropolita Slovenskej cirkevnej provincie arcibiskup Ján Sokol oslávil 9. októbra svoje životné jubileum 85 rokov. Prekročil vek, o ktorom žalmista hovorí: *Vek nášho žitia je sedemdesiat rokov a ak sme pri sile, osemdesiat* (Ž 90,10).

Pochádza zo skromných pomerov z obce Jacovce (neďaleko Topoľčian). Po maturite na topoľčianskom gymnáziu vstúpil do kňazského seminára v Bratislave a pred vyše 60-timi rokmi bol 23. júna 1957 vysvätený za kňaza.

Jeho kňazské pôsobenie zavŕšené službou arcibiskupa má v istom zmysle **rozmer biblickej plnosti**. Totiž Ján Sokol ako kňaz (biskup a arcibiskup) **pôsobil na siedmich miestach** a sedem je číslo predstavujúce symbol plnosti. Po Šuranoch a Leviciach treťou zastávkou kaplána Jána Sokola bol **bratislavský Blumentál** (1959 – 1966), kde ovplyvnil život veľkej skupiny vysokoškôľakov. Dodnes zachované meno „Kačabar“ vyvoláva spomienky na dobre prežitú mladosť v spoločnosti kaplána Jána Sokola. Dohľad „štátu nad Cirkvou“ však spôsobil, že aktívny mladý kňaz z Blumentálu musel odísť do **Štúrova**.

Za Dubčeka zavanuli vetry nádeje a v tom čase sa jedným z predstavených v bratislavskom kňazskom seminári – **prefektom** – stal práve Ján Sokol (1968 – 1970). „Normalizácia“ však zasiahla aj život Cirkvi v kňazskom seminári, odkiaľ boli prepustení všetci predstavení. A tak sa Ján Sokol opäť vrátil do prvej línie, za kaplána **do Serede**. Neskôr pôsobil v Seredi ako administrátor farnosti a napokon ako dekan.

Biskup Július Gábriš 9. apríla 1981 ho menoval za **člena Zboru konzultorov**, čo bol jeho poradný orgán, majúci podľa štatútu aj úlohu po smrti ordinára zvoliť nástupcu. O sedem rokov sa Gábrišovým nástupcom na čele Trnavskej diecézy (14. novembra 1987) stal práve Ján Sokol. Jeho voľbu Vatikán hneď uznal telegramom, a potvrdil ju tým, že **19. mája 1988 pápež Ján Pavol II. Jána Sokola vymenoval za biskupa – apoštolského administrátora**. Vysviacka sa konala v Katedrále sv. Jána Krstiteľa pred tridsiatimi rokmi, **12. júna 1988**. O rok neskôr (26. júla 1989) bol náš jubilant **ustanovený za arcibiskupa – metropolitu** Slovenskej cirkevnej provincie, ktorá vznikla **30. decembra 1977**. Dnes už v týchto rozmeroch a hraniciach táto provincia neexistuje a preto Ján Sokol ostáva po sv. Metodovi jediným rímskokatolíckym metropolitom celého Slovenska. Po novembri 1989 arcibiskup Ján Sokol privítal národno-emancipačný slovenský pohyb a preto ho vtedajší predstavitelia verejného života na čele s Vladimírom Mečiarom a Ivanom Gašparovičom pozvali na slávnostný **akt vyhlásenia zvrchovanosti Slovenskej republiky 17. júla 1992**. Prvého januára 1993 Božím požehnaním v Dóme sv.

Martina v Bratislave vystrojil do života druhú Slovenskú republiku a 2. marca 1993 v tom istom historickom chráme požehnal jej prvého prezidenta Michala Kováča.

K neopakovateľným chvíľam v živote Jána Sokola patria príhovory pred pápežom Jánom Pavlom II. pri jeho troch návštevách našej vlasti: v rokoch 1990, 1995 a 2003.

V živote kňaza a arcibiskupa Jána Sokola neboli len radostné chvíle. Rozdelenie diecéz nebola jednoduchá záležitosť, a aj útoky zo strany médií, najmä po menovaní a odvolaní jeho nástupcu arcibiskupa Róberta Bezáka, patrili k tým horším dňom. Svoju česť arcibiskup musí dokonca aj v súčasnosti brániť pred súdom, ktorý trvá od roku 2009! Kuriózne na tomto prípade je, že sa v rámci súdnych pojednávaní stretli traja arcibiskupi a jeden známy politik, ktorý bol istý čas aj predsedom slovenského parlamentu. Až Ústavný súd SR uznal arcibiskupovi Sokolovi právo na ochranu cti a dobrého mena pred novinárskymi klamstvami a prípad vrátil na Okresný súd do Trnavy na stanovenie rozsahu pochybenia novinárov. Pojednávanie a vypočúvanie svedkov trvajú už skoro desať rokov a zatiaľ trnavská sudkyňa JUDr. Jana Hanzlíková sa pabrala na večnosť...

Ako členovia PV ZPKO vyzývame pána sudcu, aby konal čím skôr a vyniesol spravodlivý rozsudok. Má sa o čo oprieť. Chceme veriť, že sa nevracajú päťdesiate roky 20. storočia so svojimi súdnymi fraškami, keď rozsudky súdov boli komunistickou stranou dopredu pripravené.

Sám arcibiskup Sokol hovorí, že **„život kňaza a biskupa to nie je len hosanna na Kvetnú nedeľu, ale aj ukrižuj na Veľký piatok. A to sa tak strieda.“**

Otec arcibiskup, ad multos annos!

Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Genocída pokračovala aj v mieri

Hoci počas 2. svetovej vojny všetci odporcovia nemeckej rasovej politiky odsudzovali princíp kolektívnej viny uplatňovaný nacistami voči židom, po nastolení mieru sa neprípustný princíp kolektívnej viny a odplaty začal používať voči Nemcom a to aj voči nemeckým menšinám, čo žili v krajinách strednej a východnej Európy ako vo svojom domove skoro 700 rokov.

Československá vláda sa rozhodla vyčistiť krajinu od Nemcov. Riešilo sa to ich vyhnaním, čo sa eufemický nazývalo „odsun Nemcov“. Pre karpatských (slovenských) Nemcov boli zriadené tri zberné tábory: Poprad na Spiši, Petržalka na západnom Slovensku a Nováky pre Hauerland (stredoslovenské nemecké osídlenie). Z týchto táborov sa potom Nemci začali vysídľovať smerom na západ. V rozpore s ľudskými právami museli opustiť svoje domy, majetok i svoju stáročnú vlasť. Zločiny a masakre, ktoré boli spáchané na týchto ľuďoch sa opisujú veľmi zriedka a sú málo známe. Pre tisíce nevinne zavraždených detí, žien a starcov niet nijakých pomníkov a pamätníkov.

Počas prvej Slovenskej republiky

sa v rokoch 1941 – 1944 pri Novákoch v časti Laskár nachádzal sústreďovací tábor pre slovenských židov, v ktorom boli pôvodne pripravovaní na deportácie do Nemecka, ale po zastavení deportácií v októbri 1942 slúžil ako pracovný tábor. Nováky boli obsadené Červenou armádou 5. apríla 1945. Do bývalého koncentračného tábora boli sústredení Nemci z okolitých dedín a miest. Tam ich pozatvárali, lebo na základe Benešovho dekrétu č. 33 im odňali československé občianstvo a mali byť vysídlení do Nemecka resp. do Rakúska.

Evakuácia slovenských Nemcov sa však začala oveľa skôr, keď sa začal východný front veľmi nebezpečne blížiť k Slovensku. Najprv na začiatku novembra 1944 evakovali školopovinné deti. V druhej fáze ženy a starších mužov. Alexius Moser, pôvodom z Vondrišľa (Nálekova) spomína na osud Nemcov v lete 1945: „V Žiline sme boli bez ohľadu na vek a pohlavie nasadení na nútené práce. Bola to ťažká práca a pracovali sme len o riedkej káve na ráno a vodovej polievke na večer. Jedného dňa nám povedali, že budeme presunutí do

Novák a vyhrážali sa nám, že už nebudeme dlho žiť. Skutočne o dva týždne starých a chorých naložili na vozy a my sme sa museli vyše 100 kilometrov trmáčať popri vozoch. V Novákoch nás okradli aj o posledné veci, čo sme mali. Museli sme odpratávať zhorenisko na mieste barákov. Boli sme zhrození, keď sme medzi ohorenými brvnami našli zvyšky ľudských kostí a lebiek. Neskôr nám miestni Slováci povedali, že koncom mája a začiatkom júna 1945 nahnali do barákov Nemcov z okolia, baráky poliali benzínom a podpálili.“

V roku 1950 boli v tábore umiestnené aj rehoľné sestry Rádu Notre Dame, ktoré od roku 1942 mali v Novákoch dievčenskú školu. Komunistický režim im školu zobral a z kláštora ich dal do tábora v Laskáre, ktorý sa zmenil na zariadenie na prevýchovu nespôhlivých elementov a nepriateľov režimu.

Peter Mulík

Redakcia Svedectva získala autentický odpis zápisnice z kontroly tábora v Novákoch. Uverejňujeme ju na stranách 8, 9 a 16.

Prezľud: 10/45

1

Zápisnica

napísaná dňa 7. augusta 1945 miestopredsedom okresného ľudového súdu v Prievidzi v záležitosti ubytovania a stravovania politických zaistencov.

Prítomní:

Dr. Antonia Lišková, a s.
miestopredseda okr. ľud. súdu.

Dr. Július Beniač
zdravotný poradca
Dr. Ján Neumann,
štát. obvod. Lekár

miestopredseda okresného ľudového súdu Dr. Antonia Lišková sa v prítomnosti znalcov Dr. Júliusa Beniača a Dr. Jána Neumanna ustanovila do zaistovacieho tábora v Novákoch a prehliadkou tábora zistili toto:

Stav zaistencov činí 5305 osôb, z toho je 234 Slovákov, 5066 Nemcov, 4 Česi a jeden Maďar. Z počtu zaistencov je

detí do 2 rokov 298 a detí do 3 rokov vyše 600.

Obývací priestor je toho času o 1/5-inu väčší, ako bol v čase, keď v tábore boli zaistení židia v počte 1000 osôb.

Zaistenci nemajú postele, ba ani prične, ležia na zemi bez slamy, postlané majú pod sebou len vlastné kabáty a handry.

Zaopatrenie vodou, menovite pitnou, je nedostatočné, hygienickým zásadám vyhovuje jedine artézová studňa v druhom objekte barákov, ktorá však dodáva malé množstvo vody pre tábor, následkom zničenia čerpaciej stanice. Prvý, druhý a tretí objekt vôbec nie je zásobený pitnou vodou, v treťom objekte je nevyhovujúca studňa, zaistenci pijú z otvoreného potoka, do ktorého práve vtekajú odpadové vody z tábora.

O osvetlenie tábora nie je postarané, záchody sa nevyhovujúce, latríny, ktoré sa tam umiestnené, sú príliš primitívne. V tábore niet možností na kúpanie, ani na sprchovanie, ba ani na riadne umývanie.

Ohľadom stravovania zistené boli nasledovné nedostatky:

Stalo sa veľmi často, že zaistenci nedostanú pravidelný prídelený chleba. V poslednom čase nebol pridelený chlieb po dobu 9 dní, strava pozostáva z hrachovej, fazuľovej polievky a zemiakovej polievky, ktorej výživná hodnota absolútne je nedostatočná, lebo pridáva sa na jednu osobu 1 gram masti. Túto stravu dostávajú aj deti do 2 rokov, aj kojace matky. Nedostatočné a nehygienické je umiestnenie chorých v zaisťovacom tábore.

Nie je dostatočne postarané o ambulantné liečenie a transport chorých do nemocnice. V poslednom čase bolo

zistené 17 prípadov brušného týfusu, ale je pravdepodobné, že je počet väčší, ľudia však nevyhľadávajú lekársku pomoc a zatajujú chorobu.

Následkom podvýživy zomrelo v čase od 7. júla 1945 do 31. júla asi 17 detí vo veku do 3 rokov.

Ubytovanie absolútne nevyhovuje. Na mnohých objektoch niet dverí, ani oblokov a podlaha je na mnohých miestach prehnutá. O čistotu tiež nie je postarané. Podlahy sú špinavé, zanesené blatom. Kuchyňa je úplne otvorená a len primitívne dachom pokrytá.

2

Navrhujem tieto opatrenia:

1/. Následkom nedostatočného priestoru pre ubytovanie tak veľkého počtu zaistencov, navrhujeme decentralizovanie tábora. Tábor stačí po dôkladnej oprave len pre 1200-1500 zaistencov.

2/. Ustanoviť bezodkladne hospodárskeho správcu v tábore, ktorý by sa staral o stravovanie vôbec. Terajšie hospodárenie nevyhovuje požiadavkám, lebo veliteľstvo tábora sa stará aj o politickú stránku a o zaisťovanie politicky nespoľahlivých osôb.

3/. Zariadiť, aby sa lekár, do tábora pridelený, zdržoval v tábore.

4/. Zlepšiť stravovanie a to pravidelným dodávaním chleba, zeleniny, zvýšením dávky masti a prídely 200 litrov mlieka denne, aspon pre deti do 3 rokov.

5/. Zlepšiť ubikáciu opravením oblokov, strechy, podlahy, dvier, zriadením kúpeľní, práčovní, postiel a podstielok pre deti. Predbežne treba urýchlene dodať slamu a dosky na posteľ, aby zaistenci neležali na holej zemi.

6/. Zriadiť riadnu kuchyňu, pre všetky objekty spoločné, ktorá by mohla aj v zimnom období vyhovovať požiadavkám.

7/. Zaopatriť tábor bezodkladne zdravou pitnou vodou.

8/. Dodať elektrický prúd na osvetlenie, pre čerpaciu stanicu.

9/. Vybudovať studňu pre tretí objekt.

10/. Zriadiť nemocnicu a ambulantnú miestnosť pre chorých s dostatočnou zásobou prádla a nočného prádla.

11/. Prideliť nákladné auto, ktoré má dodávať potraviny do tábora.

12/. Prideliť dezinfekčný stroj, slúžiaci na odšívavanie.

Svoje návrhy odôvodňujem takto:

Len ustanovením zodpovedného civilného hospodárskeho správcu možno zabezpečiť riadne stravovanie zaistencov. Terajšie stravovanie absolútne nevyhovuje. Ľudia vo vysokom veku a malé deti trpia podvýživou, ba dokonca umierajú následkom nedostatočného stravovania sa.

Ubytovanie zaistencov je v takom dezolátnom stave, že hrozí nebezpečenstvo nákazy škvrnitým týfom a to následkom tej okolnosti, že ľudia ležia na špinavej slame, hromadne, telo u tela. Okrem toho väčšina zaistencov následkom všeobecnej špiny a nemožnosti sa umyť a kúpať, trpí svrabom a inými kožnými chorobami (vredmi, furunkulózou) sú zavšívavení. Nedostatok pitnej vody zapríčiní týfovú epidémiu v tábore, ktorá sa práve následkom tohoto nedostatku vody ťažko dá zamedziť. Hrozí nebezpečenstvo, že nákaza bude prenesená do susedných obcí a do celého okresu, že aj z tej príčiny, že z tábora vysielajú sa pracovné skupiny do celého okresu. V susednej obci že tiež vypukla týfová epidémia.

Kojenci a malé deti stravané sú tou istou stravou ako dospelí, to jest fazulovou, hrachovou polievkou, čím vznikajú črevné katary a následkom toho absolútna podvýživa u detí a hromadná úmrtnosť, ktorá sa stále stupňuje.

Všetky tieto okolnosti imperatívne žiadajú, aby do tábora bol ustanovený stály lekár s potrebným personálom ošetrovateľským a aby bola zriadená riadna nemocnica s infekčným oddelením.

Všeobecná nečistota v tábore žiada okamžité zriadenie očisťujúceho kúpeľa, alebo aspoň sprchovacieho zariadenia, ako aj dezinfekčného stroja a decentralizáciu tábora.

Vysoká úmrtnosť detí bezpodmienečne vyžaduje pravidelné dodávanie mlieka do tábora. Dodávku mlieka treba organizovať ihneď, aby sa predišlo tak vysokej úmrtnosti detskej ako sa teraz prejavuje vo všeobecnosti v tábore.

Stíkli ho na tridsaťpäť kíl

Pokračovanie z 1. strany

Narodili ste sa v roku 1940, brata uväznili v roku 1952. Pamätáte si niečo z tohto obdobia?

Akoby nie. Niečo si pamätám, niečo mi porozprával brat, keď sa vrátil z väzenia. Bolo nás jedenásť detí, dve cez vojnu zomreli. Rodičia gazdovali na svojom. Paľo počas štúdia na vysokej škole sa začal aktivizovať a organizovať odboj. Postretával sa tam s chlapcami, ktorých poznal z Oravy či už to bol Jožo Záhora, Štefan Laurinčík, Jano Šaliga a ďalší. Prvého chytili Jána Kurnotu a strašne ho mučili. A on ich potom vyzradil. V jednu noc, 10. júna, ich všetkých pochytili, zobrali a ráno už prišli robiť domovú prehliadku.

A našli niečo?

Našli.

Čo našli?

Granát pod humnom a nad kuchynou pušku. Išli na hotové, lebo brat, aby nedostal rodinu do väčších ťažkostí, im prezradil, kde majú hľadať. Nechcel rodičom viac ublížiť, tak dokonca nakreslil plán, kde sa tie zbrane nachádzajú.

Jedna puška a jeden granát? Po vojne?

Áno, po vojne to ponachádzali, bol som s nimi. Boli to starší chlapci a po vojne sme sem do jarku (tečie za domom) chodili strieľať. Ale nie z pušky. Nabrali sme pušný prach, povysýpali z nábojov a porobili sme také pištole – zapekače. To sa nabilo, drôt sa zohrial na ohnisku a pripálilo sa nám.

To ste si mohli aj ublížiť.

Pravdaže. Po vojne boli chlapci špekulanti. Ja som sa len prizeral.

Chlapci sa hrali na vojakov a dostalo ich to do väzenia.

Presne tak.

Ale museli sa k niečomu priznať?

Donútili ich. Jána Kurnotu tak mučili, že vo vyšetrovacej väzbe prišiel o rozum. Zbláznil sa. A všetko vyzradil. Prišiel skôr z väzenia, ale dali ho rovno do Pezinku. Vykričal všetkých, o ktorých vedel. Bol bratrancom Paľa Turčinu. Bola v tom celá rodina.

Takže bezpečnosť išla na hotové.

Na hotové, išli po Jozefa Babica mlynára, Michala Meleka, po Alojza Strapca aj po brata. Aj Bratislavčanov už potom

Zľava Pavol Brodňanský a Jozef Melek.

Foto archív

pochytili, lebo Jano Kurnota bol spojka medzi Bratislavou a Oravou. Bol veľmi zodpovedným chlapcom, do čoho sa dal, to dodržal. No museli ho strašne mučiť, keď to psychicky neznesol. Potom ich medzi sebou konfrontovali. Keď prišiel brat z väzenia, v noci sme sedávali spolu a rozprávali sme sa o tom všetkom, čo prežili. Po ôsmich rokoch sa dostal z väzenia na amnestiu. To bolo v roku 1960. On prišiel z basy a ja z vojny. Ja som prišiel v decembri a on 14. mája 1960.

Ako sa vám javil po návrate z väzenia? Čo prežil, čo rozprával?

To bolo peklo. Najhoršie, sa mi zdá, že zažíval v Ilave a v Leopoldove. Boli to najhoršie väznice na vyšetrovanie. Dlho sa bránil, no oni už všetko vedeli. A keď došlo ku konfrontácii, ku všetkému sa priznal.

No dobre, ale v podstate o čo išlo? O to, že mali jeden granát a jednu pušku?

No, s tým mohli prevrátiť celú republiku!? Aké iné dôkazy mali? Pozbierali plagáty a to bolo všetko. Tú domovú prehliadku robili celý deň. Všetko povyhádzovali, neporiadok bol v celom dome. Bol tu jeden žandár v uniforme, ostatní štyria boli v kožených kabátoch so samopalmi. Našťastie ten žandár sa s otcom trochu poznal. Eštebáci boli z Ružomberku, alebo odkiaľ. A žandára nechali strážiť. No ale čo z toho bolo? Žaškov je zmiešaná obec katolíkov a evanjelikov. Všetci naši susedia sú evanjelici, my sme katolíci. Počas domovej prehliadky horný

sused celý čas stál a sledoval, čo sa tu deje, aby mohol dačo na nás nájsť. Keď videl, že našli pušku, začal vykrikovať, aha, vidíš, chceli nás, luteránov, všetkých postrieľať. A povykľadať našimi hlavami cestu zo Žáškova do Párnice. Lenže to potom išlo s našou rodinou až doteraz. Dokonca, že to povedal môj otec, hoci to sused vymyslel a zvalil to na nás.

Čiže v tej mizérii si ešte vlastní ľudia robili zle?

Na okresnom úrade boli po vojne samí evanjelici a rozhodovali o všetkom. My, katolíci, sme nemali slova v dedine.

Počas prvej Slovenskej republiky sme mali katolíckeho kňaza prezidenta, tak sa revanšovali.

U nich panuje stále nenávisť voči nám. Zakrývajú to, snažia sa s nami komunikovať, niektorí to myslia úprimne, ale nie všetci. Otec chcel kvôli tomu podať na suseda trestné oznámenie. Požiadala toho žandára, aby mu to dosvedčil, lebo tam bol. Že predsa nenechá takú urážku na sebe. Ale ten mu povedal, pán Brodňanský, nepochodíte. Zbytočne budete dávať trestné oznámenie, ešte sa dostanete do nejakej väčšej kaše. Vraj nechajte to tak, to sa utíši, ale sused to vykrikoval na nás do konca svojho života.

Bol niekto z evanjelikov režimom tak prenasledovaný, ako boli rodiny katolícke? Poznáte niekoho z dediny, ktorého by zavreli preto, že vystúpil proti režimu?

Nebolo ani jedného evanjelika, ktorý by bol vystupoval proti režimu alebo v nejakej protištátnej organizácii pracoval. Za prvej Slovenskej republiky tu bola Hlinkova garda a evanjelický farár bol jej veliteľom. Ale to bol zradca, cez povstanie všetkých vyzradil. U Miša Meleka bola dlhá stena, o ňu ich opreli hlavou k stene a všetkých zaradom chceli postrieľať. Ale prišiel ktosi, čo vedel po rusky i s predsedom a evanjelickým farárom a oslobodili ich.

Kto, Rus?

Nie, ten luteránsky farár.

Tak najprv ich udal a potom ich išiel oslobodiť?

Tak, veď tu sa diali veci. Cez omšu stáli dvaja pred kostolom a dávali pozor, či niekto nesleduje ľudí. Aj preto, aby si

farár dával pozor. Lebo tu bolo veľa partizánov a to bola najhoršia zberba. Ani jeden z nich nebol katolík. Chlapcov pochytili a pozatvárali, dostali veľa rokov. Mišo Melek doživotie a jeho brat 25 rokov. Ten bol kapitán.

Čoho?

Po vojne bol náčelníkom v levickej posádke. Mal za úlohu ju odzbrojiť, aby získali zbrane.

Načo?

Aby mali zbrane a mohli urobiť prevrat.

Aký prevrat?

Protikomunistický. Nechceli červené Slovensko. A to sa drží dosiaľ a začínajú sa chytať ešte viac.

Čo vám brat ešte rozprával o svojom zatknutí?

Vo vyšetrovačke, keď mal ísť na súd, vážil 35 kg. Dvadsaťdvaročný chlap! Už si hovoril, že to neprežije. Začal sa modliť k Panne Márii, Duchu Svätému, aby mu pomohli. Modlil sa, Bože osvieť mi rozum, čo mám spraviť. Mal hliníkovú lyžicu, chcel ju zlomiť a prehltnúť, aby sa dostal do nemocnice. V tom ako takto rozmýšľal a modlil sa, zabúchal mu dozorca na dvere: ešte žiješ? Vstal a povedal, ešte žijem. Tak ak máš doma dakoho a majú peniaze, nech ti pošlú, lebo nám tu skapeš do súdu. To mu povedal dozorca. Nech ti pošlú, lebo ťa treba ešte vykŕmiť, aby si na súde vedel rozprávať. Takže tak to bolo. Tak mi to hovoril, či si viem predstaviť, v akej tiesni musel byť, keď rozmýšľal o tej lyžici. On aj napísal, aby sme mu poslali peniaze, a oni mu za tie peniaze kúpili chlieb a dávali mu pri dennej strave ako prílepšenie. Ibaže ten prvý krajec, čo

mu dali, mu spravil zle. Bol čerstvý a jemu to poškodilo. Pomyslel si, že už zomiera, ale potom to prešlo. Znova sa začal modliť, Pane Bože zachráň ma ešte. V takej tiesni bol. Potom sa akosi pozbieral a o mesiac, 8. novembra 1952 mal súd. Na súde sa postretával so všetkými kamarátmi.

Celú skupinu súdili naraz?

Áno, to bol štátny súd v Rybárpoli za prítomnosti ľudí z fabriky. Zaplnili celú sálu a kričali hanba, fuj, vrahovia. Nech žije Sovietsky zväz náš vzor. Asi takto vyzeral súd. Oni sa museli naučiť rozsudok naspamäť. Dva týždne predtým sa ho učili. Museli sa učiť aj to, čo nechceli. Otec bol na súde. Z rodiny mohol ísť len jeden. Keď prišiel plakal a ruky sa mu triasli. Mladý chlapec odsúdený na 22 rokov, za čo? Dnes za vraždy toľko nie je. Takže taká bola vyšetrovacia väzba. Trstenský, Števek, kňazi tiež o tom hovorili. Mali vedrá, na všetko. A v tom sa mu dali umývať. To čo narobil, v tom si musel umývať tvár. A mlátili, v noci trikrát zobudili na vyšetrovanie, zmlátili, keď už nevládal, poliali hadicou s vodou a odvedli späť. Keď sa prebral, znova ho priviedli a vyšetrovali a takto ich mučili.

Keď už pobrali chlapcov, stretávali sa rodiny?

To bol problém, lebo nás sledovali. Tu zdola bol jeden sledovač, ktorý bol nasadený. Nevedeli sme o tom, až neskôr sme sa to dozvedeli. Priznal sa. Tóno. On mal brata eškebáka. Tak nasadil brata na našu rodinu. Každý deň bol u nás a keď ktosi k nám prišiel, okamžite bol tu. Chlapci, keď prišli z väzenia, sa u nás stretávali. No a on to všetko hlásil do centrál

v Kubíne. Kto tu bol, koľko ich bolo, všetko vedeli. Mňa brávali medzi seba, všade som chodil s nimi. Na posedenia, stretnutia či na zábavu. Ich spájal Jáchymov. Skutočnosť, že najkrajšie roky prežili v trpkom väzení.

Koľko ich bolo odsúdených v skupine?

Deväť.

V rozsudku sa hovorí o činnosti v protištátnej velezradnej organizácii. Mala aj nejaký názov tá organizácia? Bola nejako inštitucionalizovaná?

Nemohla byť, lebo bola tajná. Ale bola to veľká skupina, siahala od Bratislavy až po východnú hranicu. Jednoducho tú činnosť viedli ako protištátnu. My sme sa s nimi spoznali a stretávali, keď sme za nimi chodili do väzenia na návštevu.

Predtým ste sa nepoznali?

Nie, kdeže.

Čiže väzenie vás dalo dohromady?

Hej, zoznámilo nás všetkých od Bratislavy po Čiernu nad Tisou.

Aká bola situácia v obci, keď sa váš brat vrátil z väzenia?

Tým trpela celá rodina a nielen naša. Turčinovci, ich rodina, lebo my sme si boli blízki. V ten deň, keď robili domovú prehliadku u nás, robili aj u učiteľa Miša Meleku. Tiež bol katolík a býval kúsok vyššie za nami. Priženil sa sem do obchodu ku Zvarovcom a prehliadku robili u nich. Našli tam od vojny ruský a nemecký samopal a ešte nejaké tri zbrane. Vtedy prejsť dedinou do kostola bolo niečo strašné. Mal som 14 rokov, videl som to.

Ako prežívala rodina, ktorej člen bol označený za nepriateľa štátneho zriadenia?

Nikto zo súrodencov sa nedostal do škôl. Akým zázrakom sa jedna sestra dostala na zdravotnú školu, dodnes neviem. Ďalšia skončila gymnázium a najstaršia nič. Ja som chcel po skončení základnej školy zostať doma, pomáhať rodičom na gazdovstve.

Ale?

Ale prinútili rodičov dať ma do učenia. Otec aj mama plakali, lebo v tom čase som bol najväčší pomocník v dome. Ibaže to nebolo len vzdelávanie. V Kubíne som musel aj bývať a domov som mohol ísť len raz za mesiac. Išlo im prakticky o prevýchovu. No, splietli sa.

Eva Zelenayová

Zľava Pavol Turčina, Helena Záhorová, Jozef Brodňanský a jeho sestra Magda.

Foto Eva Zelenayová

Prečo nepovedať celú pravdu?

Július Homola je skvelý autor, pamätník, politický väzeň, a, samozrejme, angažovaný občan. A nielen to, je kresťan a národovec. Miluje pravdu, čo ho za bývalého režimu neraz vyprovokovalo písať protestné listy predstaviteľom štátu. Viaceré sme vo Svedectve uverejnili. Robíme tak aj dnes, keď náš vzácny člen poslal do našej redakcie niekoľko postrehov. Začíname v aktuálnom vydaní, ďalšie prinesieme v nasledujúcich číslach.

Povinnosť historikov

S veľkým záujmom a súhlasom som si prečítal článok v Kultúre č. 16 od autora Jozefa Kollára Prečo nepovedať celú pravdu? Áno, historici majú mravnú povinnosť písať objektívne, hodnotiť udalosti a ľudí spravodlivo. Aj osobnosť Vladimíra Clementisa.

JUDr. Ján Balko (1901-2002) bol jeho súčasníkom, dobrým známym, tykali si. Občas sa stretli. Aj v Banskej Bystrici. Tu bol Ján Balko zamestnancom Obchodnej a priemyselnej komory. Vo svojej knihe Desať rokov v politike (Vydavateľstvo M. Vaško, Prešov, 2015) zaznamenal niekoľko silných dojmov o Vladimírovi Clementisovi a jeho manželke.

Jozef Kollár spomenul Clementisa – bývalého ministra zahraničia v Gottwaldovej vláde v rokoch 1948-1949. Clementis, známy politik, Slovak, predstaviteľ komunistickej strany na Slovensku medzi dvoma svetovými vojnami. Rodák z Tisovca (1902). Za svoju oduševnenú politickú činnosť mnoho vytrpel. Aj od svojich v rodine. Vyštudoval právo na KU v Prahe. Tam získal fanatickú, mladícku, značne naivnú vieru o pravde a víťazstve komunizmu - marxleninizmu. Samozrejme ateistického. V roku 1939 emigroval z ČSR do Paríža. Tam stratil kus svojej fanatickej viery v Stalina a Sovietsky zväz. V tlači odsúdil pakt Stalina s Hitlerom. Túto zradu mu Stalin a jeho neochvejní obdivovatelia nezabudli.

Poslali ho na smrť

Po vojne v roku 1950 ho obvinili z tzv. buržoázneho nacionalizmu. Stratil kreslo ministra zahraničia, členstvo v KSS, odsúdili ho ako velezradcu, špióna... na smrť obesením. Poprava sa konala v Prahe 4. decembra 1952. Telo spálili, popol rozsypali kdesi na smetisku. Jeho majetok zhabal štát, rozpredal za symbolické ceny. Aj manželkám jeho spolusúrodňov z ÚV KSČ. Taká bola mravnosť – charakter týchto ľudí, ktorí sa podľa Karola Marxa usilovali zrútiť starý buržujný svet s celým jeho kapitalistickým poriadkom (súkromné vlastníctvo, rodinné vzťahy, náboženstvo, národný cit, vlasť), všetko vyvrátiť, zmocniť sa vlády, pravdaže, ako ináč, **násilím**. Lebo proletári nemajú vlasť, ani rodinu, ani náboženstvo, ani národ. V boji nemajú čo stratiť, iba svoje okovy. Takže otvorene priamo vyhlasujú nezmieriteľný boj kapitalistickej spoločnosti. Proletári všetkých krajín, spojte sa! Presne takto končí text **Manifestu komunistickej strany**, ktorý vo feb-

ruári 1848 napísali Karol Marx a Fridrich Engels spolu s ďalšími kolegami v redakcii Neue Rheinische Zeitung. Bola to výzva na revolúciu. Text okamžite preložili do šiestich európskych jazykov a šírili v Anglicku, Francúzsku, Nemecku... Násilím dobyť demokraciu – pre proletariát. Doslovné znenie manifestu.

Bola to šialená, zločinná výzva. Výzva na samovražedný boj naivných proletárov vo vtedajšej spoločenskej situácii. Zvedení Manifestom niekoľko sto ich padlo v júlovej Parížskej revolúcii 1848. Márne. Zbytočne. O 25 rokov neskôr v Parížskej komúne (1871) asi 30 tisíc. Márne. Zbytočne. A v roku 1917 vo Veľkej októbrovej socialistickej revolúcii v Rusku už mnohé milióny... Odborníci zráтали obeť doterajších marxistických revolúcií na vyše sto miliónov ľudských životov. A k tomu utrpenie a ničenie. Zdravia, mravnosti, materiálnych i kultúrnych hodnôt. Pravdaže, mladícki revolucionári rozhodnutí prelievať krv, o tom nikdy neuvažovali. A nepoučili sa.

Ľudské beštie

Pretože v revolúcii sa stráca zdravý rozum. Pracujú zvieracie pudy. Ľudské beštie! Žiadna marxistická revolúcia nepriniesla ľuďom – proletárom – sociálne zlepšenie. Naopak, iba väčšiu biedu. Pozri Sovietsky zväz, Čínu, Mexiko... a revolúcie v Ázii, Afrike, Južnej Amerike.

Pravdaže túto skutočnosť si neuvedomoval mladý inteligent, Slovak, komunista, zanietený za spravodlivosť pracovať aj umrieť. Nešťastný rodák z Gemera JUDr. Vladimír Clementis. Tak ho pomstiví spolurodáci z Čiech i Slovenska odsúdili na potupnú smrť. Áno, bola to aj **HROZBA** všetkým Slovakom, aby zabudli, že nedávno mali svoj - primerane politickej situácii vtedy v Európe – slobodný a samostatný štát.

Sloboda je možnosť rozvoja. (A tú možnosť verní Slováci – oddaní veci pre spravodlivosť, pre svoj ľud – využili dobre pre rozvoj ducha i tela. Priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, zdravotníctvo, sociálne vymoženosti, detské príspevky pekne vzrástli. Slovenský ľud dokázal v tej dramatickej vojnovnej dobe udržať svoj štát finančne, hospodársky i duchovne.) Spolu s Clementisom odvislo na šibenici aj desať českých komunistických funkcionárov, vrátane bývalého generálneho tajomníka ÚV KSČ Rudolfa Slánskeho. Toho označili za šéfa sprisahaneckého protištátneho centra. Kedysi bol najbližším spolupracovníkom Klementa Gottwalda. On, vzdelaný, učil nevzdelaného rakúskeho primitívneho truhlárskeho tovariša, ktorému práca rukami veľmi nevoňala. Radšej sa bavil v hostinci pri pive a voľnej debate o revolúcii, slobode a šťastnej budúcnosti v komunizme. Slánsky učil Gottwalda češtinu a slušné vystupovanie na verejných schôdzach. Nie, Gottwald nevedel byť vďačný. Jeho otec mal zbožné meno, ale bezbožne zabudol na synčeka a jeho mamičku, chudobnú ošumelú dievčičku-slúžtičku z južnej Moravy. Česi sa smiali z jeho rakúskej češtiny. On im tú povýšenosť nemohol odpustiť.

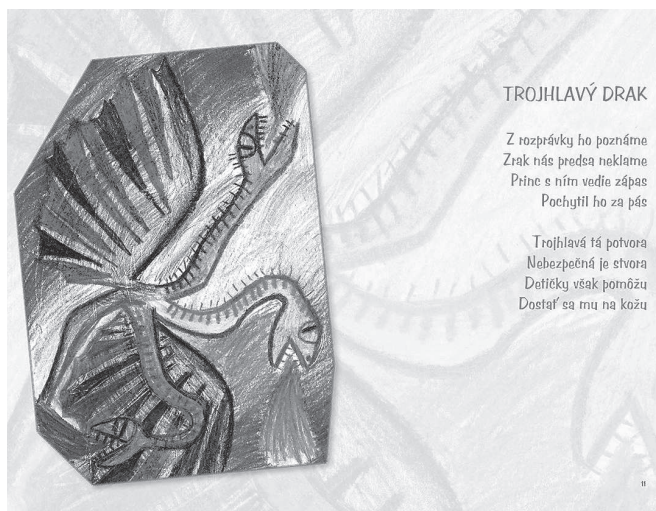
Pokračovanie v budúcom čísle

Najmladšia slovenská autorka knihy sa kamaráti s drakmi

Dračie pestvá a iné čarodejstvá Ľubany Holeštiakovej

Knižná novinka pre deti od mladučkej výtvarníčky, ktorú vydalo Vydavateľstvo VZLET Čadca, prináša polstovku kresieb prevažne s dračou tematikou, tak blízkou práve najmenším čitateľom. Každý výtvarný motív dotvára vtipná osem veršová básnička v pozoruhodne zvládnuť grafickej realizácii. Kresby ešte len 9-ročnej autorky z Čadce sa okrem nápaditosti, originality vlastného štýlu, vyznačujú rozmanitosťou a živou fantáziou. Dielko, ktoré už ponúkajú všetky väčšie kníhkupectvá, je plné nespútanej energie. Dokonca si deti môžu nakresliť svojho draka i napísať svoju básničku priamo do knihy. Malé prekvapenia nájdú v knižke aj šachoví fanúšikovia. Autorka má tak trochu slovenskú trojidentitu. Narodila sa v roku 2008 v Martine, ZUŠ i Cirkevnú základnú školu DP navštevuje v Žiline a býva ešte severnejšie - v Čadci.

Netradičné dielko sa zapísalo nielen do knihy rekordov a zaujímavosti v českom Pelhřimove, ale hneď dvomi rekordmi do knihy Slovenských rekordov, ktorá ich uvádza nasledovne: „Ľubana rada maľuje a kreslí už od svojich 3 rokov. Sú to jej najlepší kamaráti. A práve na Svetový deň knihy jej v tomto roku vyšla nádherná plnofarebná kniha v pevnej knižnej väzbe pod názvom **DRAČIE PESTVÁ A INÉ ČARODEJSTVÁ**. Kvalitné knižné spracovanie, príjemná kombinácia farieb a obrazov, pútavé a pohodové básničky si už teraz, a nielen na Slovensku, našlo množstvo čitateľov. Ľubana sa zároveň stala držiteľkou dvoch slovenských rekordov a to vo veľmi mladom veku - **najmladšia knižná výtvarníčka a najmladšia autorka knihy**. V druhom

pripade vylepšila, zlomila rekord o 2 roky, lebo jeho držiteľom bol 11-ročný Trenčan a predtým 13-ročná Bratislavčanka. Autorka knihu ilustrovala a bola aj tvorcom námetov básní. **Ľubana Holeštiaková** dostala za svoju snahu certifikáty z Knihy slovenských rekordov. Želáme jej do ďalšej tvorby veľa úspechov a invencie.“ V rámci návštevnosti webu išlo o jeden z ich najúspešnejších počínov. Partnerom sa stal aj časopis Svedectvo.

V každom prípade knižka si ľahko našla cestu k detskému čitateľovi, keďže rozumie detskému autorovi so zjavným výtvarným talentom.

Peter Hôrny

Iva Vranská Rojková: Tatrínski orli

Gigantickú úlohu spracovať štúrovské obdobie do príťažlivého čítania pre všetky odrastenejšie vekové kategórie, sa nesporne autorky Ive Vranskej Rojkovej podarilo splniť. Na 230 stranách zhrnula prelomové obdobie v histórii Slovákov. Pritom dnešné generácie o ňom vedia veľmi málo. Tí starší nemali možnosť, veď slovenský nacionalizmus, kam patril aj záujem o slovenské dejiny, bol po druhej svetovej vojne tvrdo postihovaný. Pražské vedenie vedelo prečo. Už raz o Slovensko prišli. Ibaže ani po roku 1989 sa národovectvo nenosilo, tiež ohrozovalo existenciu spoločného štátu. No prirodzenú túžbu národa po vlastnej štátnosti nemožno udusiť. Knižka autorky je vzácna úprimnosťou výpovede a nefalšovaným vlastenectvom.

Obdobie od druhej polovice 18. storočia až po rok 1875 je obdobím veľkého vzopätia slovenskej inteligencie, aj keď nežičlivci radi tvrdia, že Slováci žiadnu nemali. Že to nie je pravda dokazuje napríklad tvorba Jozefa Miloslava Hurbana, Ľudovíta Štúra, Antona Bernoláka a ďalších národovcov.

Autorka prozreteľne spojila myšlienkové a ideové pochody štúrovcov s filozofiou francúzskeho spisovateľa Antoina de Saint Exupéryho a dokazuje tým, že myslitelia z rôznych národov môžu prísť k rovnakým úvahám o základných ľudských hodnotách. Knižka je skrátanou výpoveďou národnooslobodzovacieho boja Slovákov a cenná najmä preto, ako autorka citlivo pracuje s množstvom dobových dokumentov. (zl)

STALO SA

2. októbra 1952 v procese pred Štátnym súdom v Košiciach boli odsúdení na trest smrti za „teroristickú činnosť a špionáž v prospech USA“ príslušníci Bielej légie: Ján Rešetka, Michal Mihok, Bohumil Gruber a Dr. Bodnár na trest smrti, Stanislav Hadač na doživotný žalár, Ján Minárik na 25 rokov, Jozef Ležák na 18 rokov a M. Madej na 15 rokov väzenia.

6. októbra 1938 podpredseda HSĽS Jozef Tiso pozval do Žiliny členov Výkonného výboru Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. K nim sa pripojili aj predstavitelia všetkých dôležitejších politických strán Slovenska a podpísali spoločné Vyhlásenie o autonómii Slovenska v rámci česko-slovenského štátu.

6. októbra 1948 Národné zhromaždenie v Prahe vynieslo zákon na ochranu ľudovodemokratickej republiky. Tento zákon č. 231/1948 a nariadenia, ktoré sa k nemu pripájali, postupne odstránili všetky pozostatky demokratického právneho poriadku v Česko-Slovenskej republike.

8. októbra 1938 prvá autonómna vláda Slovenska slávnostne prišla do Bratislavy a ujala sa výkonu štátnej moci na Slovensku. Jedným z jej prvých opatrení bol dekrét ministerstva vnútra o zastavení činnosti KSČ na Slovensku.

9. októbra 1919 Andrej Hlinka sa vrátil do Ružomberka. V noci z 11. na 12. októbra ho českí četníci odviekli z Ružomberka na Moravu a bez súdneho pokračovania ho väznili najprv v Mírove, potom v Brodke a nakoniec v Podolí pri Prahe až do 28. apríla 1920, keď ho museli prepustiť, lebo bol zvolený za poslanca do pražskej snemovne.

10. októbra 1938 predseda autonómnej vlády Slovenskej krajiny Jozef Tiso prvým vládnym nariadením vyhlásil slovenčinu za jediný úradný jazyk na Slovensku.

18. októbra 1918 T. G. Masaryk vydal Washingtonskú deklaráciu (Vyhlásenie nezávislosti československého národa dočasnou vládou Československa), ktorou jeho „vláda“ vyhlásila samostatnosť česko-slovenského štátu. Česko-Slovensko teda formálne vzniklo v zahraničí, bez akéhokoľvek prejavu súhlasu obyvateľstva území, na ktoré si jeho tvorcovia robili nároky.

21. októbra 1947 československá vláda v Prahe predložila návrh zákona o stíhaní trestných činov proti štátu. Zákon mal odstrániť pochybnosť, či takéto činy na Slovensku sa majú stíhať podľa zákona na ochranu republiky č. 50/1923, alebo podľa zákona Slovenskej republiky č. 320/1940 Sl. z.

22. októbra 1997 na bratislavskom cintoríne v Ružinove sme sa rozlúčili so zraneným človekom za práva slovenského národa, podpredsedom organizácie politických väzňov JUDr. Valentom Michalíkom.

23. októbra 1915 na spoločnej konferencii Slovenskej ligy a Českého národného združenia v Clevelande uzavreli prvú dohodu o spolupráci amerických Čechov a Slovákov, ktorá vošla do dejín ako Clevelandská dohoda. Český návrh tejto dohody bol stručný a jasný: Program: 1. Samostatnosť tak Česka, ako aj Slovenska. 2. Spojenie českého a slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska, s vlastným snemom, s vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou, teda aj s plným právom užívania slovenského jazyka, s vlastnou finančnou a politickou správou, so štátnym jazykom slovenským.

25. októbra 1949 vláda zriadila Úrad pre veci cirkevné, na ktorého čelo postavila komunistického predáka A. Čepičku. Jeho poverencom pre Slovensko sa stal G. Husák.

26. októbra 1939 na slávnostnom zasadnutí Slovenského snemu jednomyselne zvolili za prvého prezidenta Slovenskej republiky Dr. Jozefa Tisa, ktorému hneď oznámili výsledok voľby. Zložením Ústavou SR predpísanej prísahy bol uvedený do úradu.

26. októbra 1942 Spojené štáty americké uznali Benešovu „československú vládu v zahraničí“.

27. októbra 1907 maďarskí žandári strieľali do zhromaždeného davu veriacich, ktorí protestovali proti maďarským kňazom poslaným do ich obce Černovej, aby vysvätili nový kostol. Zavraždili 15 osôb a vyše 80 osôb zranili. Občania Černovej žiadali, aby kostol vysvätil ich rodák Andrej Hlinka, z ktorého iniciatívy bol kostol postavený. Maďarské súdy potom ešte súdili 55 obyvateľov Černovej a odsúdili 22 mužov a 16 žien spolu na 36 rokov a 6 mesiacov väzenia.

27. októbra 1944 prieskumná hliadka pozostávajúca zo siedmich nemeckých vojakov obsadila baštu Povstania v Banskej Bystrici. Jediná strelba sa ozývala v okolí liehovaru.

27. októbra 1945 americká vláda vydala Dr. Jozefa Tisa a ďalšie slovenské politické osobnosti vládě Československej republiky. E. Beneš vydal „prezidentský dekrét“ č. 137/1945 o trestaní niektorých previnení proti národnej cti (tzv. malý retribučný dekrét), o zaistení nespoľahlivých osôb a o osobitných táboroch pre nútené práce.

27. októbra 1968 Národné zhromaždenie ČSSR prijalo ústavný zákon č. 143/1968 o československej federácii.

Október 1893 minister osvetý gróf Albín Csáky vydal nariadenie, ktorým rozkázal na mieste prepustiť zo služby všetkých učiteľov, ktorí nevedia po maďarsky.

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda** a **podpredseda Rafael Rafaj** navštívili 11. septembra v priestoroch ŠPÚ prof. PhDr. Ľudovíta Hajduka, PhD. Hlavným predmetom rokovania bolo, aby sa do komisie pre schvaľovanie učebníc dejepisu pre základné a stredné školy, ktorú má na starosti ŠPÚ, dostal náš zástupca, resp. historik delegovaný našou organizáciou. S riaditeľom ŠPÚ sme sa

dohodli, že naša organizácia v krátkom čase oznámi meno historika, ktorého deleguje pre túto komisiu. Ďalej sme prediskutovali možnosti pripraviť pomocný metodický materiál o zločinoch komunizmu a jeho následkoch, ktorý by sa mohol distribuovať na školy ako pomôcka pre učiteľov dejepisu, resp. o preberaní niektorých článkov a historických materiálov, uverejnených na našej webovej stránke.

PRIPOMÍNAME SI

V októbri si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov a sympatizantov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

35 rokov

Zuzana Záturová, Bratislava
8.10.1983

50 rokov

Helena Schweighoferová, Bratislava
13.10.1968

60 rokov

Ing. Iveta Fusková, Nitra 8.10.1958

65 rokov

Mária Dudoková, Bratislava
19.10.1953

70 rokov

Viera Ottmarová, Trnava 29.10.1948

75 rokov

Helena Záhorová, Bziny 30.10.1943
František Petrek, Levoča 1.10.1943
Mária Kohnová, Bratislava
27.10.1943

81 rokov

Paulína Petrová, Heľpa 21.10.1937
Alžbeta Bileková, Jablonov
6.10.1937
Agnesa Molčanová, Jablonov
16.10.1937

83 rokov

Zuzana Mathiová, Bratislava
6.10.1935
Ing. Michal Záhorský, Bratislava
8.10.1935

84 rokov

Antónia Dudášová, Dubnica
nad Váhom 4.10.1934
Štefánia Lavová, Nitra
28.10.1934
Magdaléna Šporerová,
Bratislava 23.10.1934

85 rokov

Emília Nižňanská, Vrbové
29.10.1933
Anna Petrušková, Jamník
24.10.1933
Ondrej Šišulák, Bratislava
6.10.1933

86 rokov

Mária Herodeková, Nitra
1.10.1932
Anna Palenčárová, Behárovce
11.10.1932
Ferdinand Lasica, Bratislava
19.10.1932

87 rokov

MUDr. Teodor Streicher, Prievidza
9.10.1931
Hedviga Olejníková, Popudiny
17.10.1931

88 rokov

Dr. Ing. Ján Kovačovský,
Šenkvice 30.10.1930

90 rokov

Lívia Brhlovičová, Bratislava
30.10.1928

94 rokov

Anna Polačková, Bratislava
20.10.1924

**Jubilantom
srdečne blahozeláme**

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava
10 EUR
Ivan Mrva, Bratislava 8 EUR
Emil Michalina, Čadca 20 EUR
Vojtech Polniš, Tlmače 12 EUR
MUDr. Alojz Makara 25 EUR
Ing. Ján Brodňanský 25 EUR

**Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie**

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 91 rokov, 18. augusta 2018, zomrel **Pavel MIČUDA**, dlhoročný člen RO PV ZPKO Trenčín a nositeľ Čestného uznania za významné zásluhy o demokraciu a ľudské práva v boji proti komunizmu. Posledná rozlúčka sa konala 21. augusta 2018 na cintoríne v Sedmerovci.

**Pozostalým vyslovujeme
úprimnú sústrasť**

● **Malé kníhkupectvo Svojet** v bratislavskej Lige pasáží ponúka knihy, ktoré inde nekúpíte. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopi-

su. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na **číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujte na tel. číslach 0902 199 429 a 0905 737 790.**

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

Tieto požiadavky sú minimálne po stránke stravovacej, ako aj pro stránke hygienickej a verejno-zdravotníckej, lebo hrozí nebezpečenstvo vypuknutia všeobecnej epidémie týfovej v tábore a prenesenia tejto nákazy do celého okresu, ba i do iných oblastí Slovenska.

Všetky navrhované opatrenia treba previezť ihneď, lebo nestrpia žiadneho odkladu.

Zápisnica skončená a podpísaná.

**Nečitateľný rukopisný podpis
miestopredseda okr. ľud. súdu**

**Dva nečitateľné podpisy
zalcov:**

**Okresnému národnému výboru
v Prievidzi**

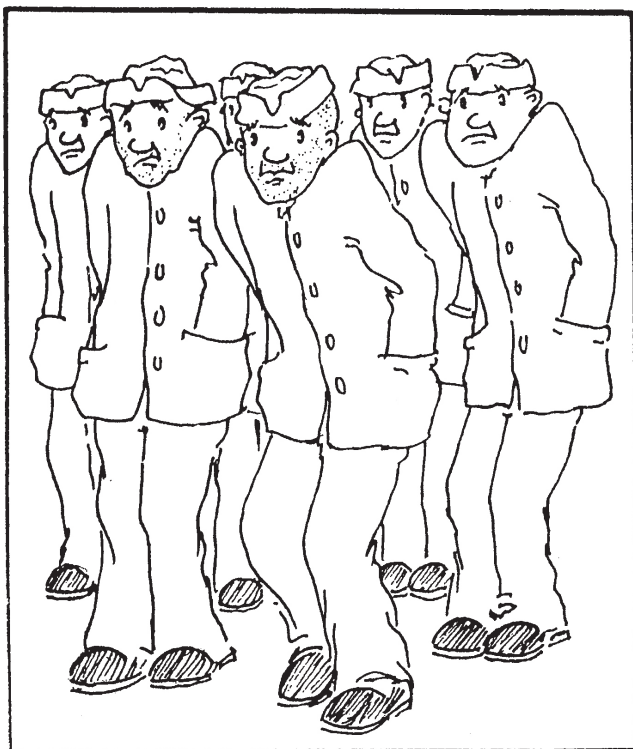
Zasielam na ďalšie opatrenie s tým, že uskutočnenie návrhov pod bodmi 1 – 12 nestrpí odkladu.

Okresný ľudový súd v Prievidzi, dan 8. augusta 1945

**Nečitateľný podpis
miestopredseda o.l.s.**

Čekání na nástup v mrazu.

Kromě bachařů a hladu byla největším nepřítelem muklů věčná zima.

K hostině je prostřeno.

Fasovalo se 30 dkg chleba na den.

